

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTRV. 13.
TELEFON ŠTRV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Beseda o vžigalicah.

Tako malenkostna stvar so vžigalice, da se na prvi pogled sploh ne splača o njih govoriti. Vendar je v tej malenkostni stvari vsebovan ves program, ki razdvaja pri sedanjih volitvah narod in ki ga bo vedno bolj razdvajal, če ne bo stvar takoj pravilno rešena.

Z vžigalicami je namreč zvezano sledeče dejstvo. Pri nas v Sloveniji se plačuje od ene škatljice vžigalic 64 par takse, v Srbiji pa samo 10.

Posledica tega je, da ima pri nas trgovci, obrtniki in trafikanti le malenkostni zaslužek od vžigalic, dočim pride v Srbiji na svoj račun. Posledica tega je nadalje, da velja pri nas škatljica vžigalic en dinar, dočim bi veljala samo pol dinarja, če bi plačevala Slovenija isto takso kot Srbija in pri tem bi imeli še naši trafikanti, ki so vseskozi invalidi, najmanj še enkrat boljši zaslužek.

Prav je, da znaša v Srbiji taksa na vžigalice samo 10 par, ker vžigalice so stvar, ki jo rabi največji revež ravno tako kot največji bogatin. Socialna pravičnost pa pravi, da se sme uvesti samo take davke, da ne bo plačeval revež istih davkov kot bogatin. Zato pravimo dosledno temu socialnemu zakonu. Ne samo prav je, da plačujejo v Beogradu samo 10 par takse za eno škatljico vžigalic, temveč veliko bolj prav bi bilo, če bi plačali samo pet par in da bi mogla veljati škatljica vžigalic samo 1 K, kar bi odgovarjalo njeni nekdanji ceni.

Z drugimi besedami: Mi popolnoma privoščimo Srbom, da plačujejo primeroma nizko takso, toda zahtevamo, da ne plačujejo mi večje. Enake dolžnosti za vse in enake tudi pravice! Samo to je naša zahteva in kdor misli pošteno, nam mora pritrditi.

Nastane vprašanje, kdo je kriv, da se plačuje v Sloveniji za vžigalice šestkrat večja taksa kot v Srbiji. Srbi? Nikakor ne! Vendar ne bo noben pameten človek pričakoval, da bi se Srbi zato potegovali, da bi smeli tudi oni plačevati višje takse. Tudi ne more pričakovati noben pameten človek, da bi se Srbi vznemirjali, če plačujejo mi visoke takse. To je stvar, ki se tiče edino nas samih, oziroma naših poslancev in samo njihova krivda je, če ni tudi pri plačanju takse na vžigalice uveljavljena enakost. Jaso pa je dalje tudi to, da so krivi predvsem samo oni poslanci, ki so bili leta dolgo člani vlade, zakaj samo stvar vlade je, da zavlada pri plačevanju taka enakost v vseh krajih. Zlasti pa je kriva ona stranka, ki je sedaj na vladni, ker bila je še pred kratkim na seji Trg. in obrtniške zbornice na to neenakost opozorjena. Ta stranka ima danes vso moč v rokah in samo od njene dobre volje odvisi, da je ta neenakost odpravljena.

Tudi v njenem interesu. Ker ta stranka danes sebe lažljivo imenuje narodni blok, pravi, da je državotvorna, da hoče vse državljane pridobiti za državno misel. Kako pa se ji naj to posreči, če pa vlada tako grda neenakost med državljani. Pravica je že od nekdaj bila najmočnejši temelj vsem državam, kjer pa ni enakosti, tam pa tudi ni pravice.

In prepričani smo tudi lahko, da bi naši samostojni demokrati to prav radi storili, ker bi imeli potem za sebe velik agitacijski argument. Samo, če bi smeli. Toda v tem je ravno stvar, da oni tega niti zahtevati ne smejo, ker so odvisni od onih, ki so upeljali neenakost v plačevanju takse. V tem je namreč vse zlo samostojne demokratske stranke, da je popolnoma izgubila zaupanje ljudstva, da ga tudi nikoli ni iskala, temveč da je stremela samo po tem, kako si pridobi milost vladajočih. Za ceno ljubezni mogotcev, je prodala ljubezen naroda in zato mora izvrševati danes samo to, kar ji ukazujejo njeni gospodarji, pa naj bo to še tako nasprotno interesom naroda in države.

Tako nas je privedla beseda o vžigalicah v bistvo vse sedanje politike. Narodu se gode krivice in v interesu države je treba te krivice odpraviti. Odpraviti pa jih more samo tisti, ki je v službi naroda, zakaj samo tisti si more pridobiti zaupanje naroda. Samo zaupanje naroda pa mu more dati ono veljavo in ono moč, da se more postaviti tudi prvim mogotcem po robu, če ti ne odpravijo krivice, ki se godi narodu.

In tako smo prišli tudi do zadnjega člena verige, do volitev. Jasno je, da ste vsi samo za kandidate one stranke, ki bo med drugim odpravila tudi neenakost pri takсах na vžigalice. Vsi kandidati vam bodo obljubili, da bodo to razliko odpravili in obljubili vam bodo morda celo to, da bodo takso sploh ukinili. Ne verjemite besedam, temveč predvarite.

Bazliko bo odpravila samo tista stranka, ki črpa svojo moč iz ljudstva. Ničesar pa ne bo tega storila stranka, ki živi le od milosti mogotcev. In samo od milosti mogotcev in od nasilja živi samostojna demokratska stranka, ki skriva danes svojo firmo pod imenom nacionalnega bloka.

Zato volite! Kadar pride k vam agitator za nacionalni blok, pokažite mu škatljico vžigalic in takoj boste znali, pri čem da ste. In če zaidete na šod samostojne demokratske stranke, oziroma Narodnega bloka, pokažite mu škatljico vžigalic in njegove zgovornosti bo takoj konce. Zakaj beseda o vžigalicah je tako jasna, da jo razume muce in da naravnost vpije o krivici onega režima, ki ga priporoča Nacionalni blok.

stranke g. Ferad beg Draga. Proti nje-mu so povrh tega oblasti zelo nasilno in z brutalno silo nastopale.

Ferad beg Draga aretiran,

Skoplje, 31. januarja. Včeraj popoldne ob 13. je bil v Skoplju aretiran in zaprt šef jugoslovanske muslimanske

TUDI DR. RIBARA BI ARETIRALI.

Beograd, 31. januarja. Demokratski klub je dobil od bivšega predsednika narodne skupščine dr. Ribara pismo, v katerem omenjeni sporoča, da je protestiral pri notranjem ministrstvu, ker mu

je policija zabranila održanje skupščine v Vatovu. Policijski komisar je poleg tega izdal nalog žandarmeriji, da mora dr. Ribara aretirati in zapreti, ako bi se protivil temu odloku.

Vest o odstopu Jovanovića potrjena.

TERORIZEM V RADIKALNI STRANKI. — CELA VRSTA PRISTAŠEV LJUBE
JOVANOVIĆA IZKLJUČENA.

Beograd, 31. januarja. Ze leto dni se bje v radikalni stranki hud in oster boj med takozvano Pašičevo in Jovanovićevo strujo. Zlasti oster je postal ta spor, ko je prišlo na dnevni red hrvatsko vprašanje. Jovanović je stal odločno na stališču, da se ima skleniti s Hrvati pošten sporazum in je z vso odločnostjo odklanjal Pribičevićeve metode. Brez dvoma je, da bi v tem boju Jovanović na celi črti zmagal, če ne bi bila dvignjena obtožba proti bivšim koruptnim ministrom. Koruptni elementi v radikalni stranki so tedaj spoznali, da jim bje zadnja ura, če zmaga vstranki Jovanovićeve teza. Potom sorodniških vezi in raznih intrig se je tem elementom posrečilo pridobiti Pašića popolnoma za sebe in s pomočjo Pašičeve avtoritete so zavlada-li v radikalni stranki. Pričeli so neusmiljeno čistiti radikalno stranko. Najodličnejši člani radikalne stranke so bili izključeni, in sicer samo zato, ker so bili za poštenje in za sporazum s Hrvati ter so bili pristaši Jovanovića. Dasi je Jovanović znan po svoji veliki discipliniranosti in dasi je doprinesel

vodstvu stranke najtežje žrtve, vendar ni mogel gledati ravnodušno, kako se njegovi poštjeni prijatelji stigmatizirajo kot nasprotniki stranke in se iz nje izločujejo. Bes koruptnih elementov proti Jovanoviću je šel celo tako daleč, da so ga hoteli vreči kot nosilca liste v Sev. Dalmaciji in so bile tozadevne intrige že pripravljene.

Ljuba Jovanović je končno moral izvajati konsekvence in je položil mesto predsednika izvrševalnega odbora.

S tem je stopil boj med Jovanovičevci in temnimi elementi v radikalni stranki v poslednjo fazo in

čiščenje se prične tudi v radikalni stranki.

Na eni strani poštenost, na drugi nepoštenost, na eni strani svobodoljubje, na drugi terorizem. Nobenega dvoma ni, katere struja da bo zmagala. S tem pa je tudi usoda nacionalnega bloka zapечатena in za Jugoslavijo se pričinja doba konstruktivne in poštene politike. Konsolidacija Jugoslavije je na pohodu!

Zadnje volilne priprave kabineta.

STEVILNE AVDIJENCE NA DVORU. — WILDER NI BIL OD KRALJA
SPREJET. — PRIPRAVE PAŠIĆA.

Beograd, 31. januarja. Včeraj popoldne je bil v avdijenci dr. Ninčić, takoj za njim pa Pašić. Ob 17. sta bila v dvoru Surmin in Miša Trifunović. Podtajnik Wilder je tudi prosil za avdijenco, pa ni bil sprejet. Vlada ima komaj še pet teden časa za izvedbo vseh naredb in priprav za volitve. Ker pa je znatno število ministrov odsotnih iz Beograda, skuša vlada rešiti posamezna vprašanja glede instrukcij, katere namerava dati našim delegatom za pogajanja z Italijo. Ves prihodnji teden bo posvečen le volilni akciji. Vlada je urenila poročevalno službo, da bi bila obveščena o

vseh korakih opozicije. Na razpolago ji je celokupna žandarmerija in znatno število plačanih agentov v vseh krajih države(?). Telefon in brzojav bosta od 4. do 14. februarja delovala celo noč. Kar pa se tiče potrebnih vladnih odredb za volilno berbo, je Pašić, kakor vse izgleda, že izdelal svoj načrt in o njem obvestil tudi kralja. V čem obstojijo Pašičeve navedbe in kakšen uspeh bodo imele, za enkrat ne moremo povedati. Treba pa je pripomniti, da se v Pašičevih krogih govori še o eni avdijenci Pašića v dvoru, ki se bo vršila danes ali jutri.

Važna seja odbora za zaščito države.

Beograd, 31. januarja. Sinoči se je vršila v dvoru pod kraljevim predsedstvom seja komiteta za zaščito države. Seji so prisostvovali Pašić, Ninčić, general Trifunović, Stojadinović in šef gen.

štaba Petar Pešić. O čem so razpravljali na seji ni znano. Politični krogi smatrajo, da so na seji razpravljali o situaciji v državi, ki se baš v tem času nahaža v veliki nervozi.

Poraz nacionalnega bloka — siguren.

Beograd, 31. januarja. V političnih krogih se vedno bolj utrjuje mnenje, da je težak poraz nacionalnega bloka neizogiben. To mnenje se vedno bolj utrjuje ne samo v krogih opozicije, temveč tudi med radikali samimi. Če so preje največji optimisti med radikali računali na 140 mandatov, računajo sedaj na 100.

Da se je stanje vladnih strank tako poslabšalo, je posledica neverjetnih napak, ki jih je zagrešila vlada. Sprejem Cankova je nacionaliste silno razočaral in veljal je vlado najmanj pet mandatov. Politika proti Hrvatim je doživela popoln polom. Nasprotja v radikalni

stranki so se nevarno poosttrila in danes je njihova likvidacija izključena. Poleg tega je nasilje samo utrdilo opozicijo v njenem odporu in nasprotno moralno škodovalo vladnim strankam tudi pri njenih pristaših. Zveza s Pribičevićem je bila od vsega početka pri večini radikalov nesimpatična in končno je prišel še slučaj s Kraftom. Vladna politika je na celi črti utrpela poraz in dne 8. februarja bodo to volitve vidno potrdile. Zato se že danes govori o koncentracijski vladi Jovanović-Davidović kot edini normalni rešitvi iz današnjega položaja.

Besedolomstvo.

II.

Ko so bile razpisane volitve za 8. februar, pa je imelo vodstvo SDS, ki je popolnoma identično z onim JDS, žalostni pogum in drznost, da je pozvalo vodstvo NRS v Ljubljani na razgovor za — novo pogodbo. Vsled navodil, ki jih je Mestni odbor NRS v Ljubljani dobil iz Beograda, je Mestni odbor pokazal toliko mero samozatajevanja, da je v zvezi vsemu sklenil poslati svojega zastopnika na razgovor.

Naravno pa je, da je moral ta delegat postaviti kot prvi in glavni pogoj za nadaljna pogajanja — satisfakcijo, zadoščenje za prelomitev pogodbe od 19. februarja 1923. Vse se je začudilo brezprimernemu cinizmu, ko sta delegata SDS ta pogoj kratkomalo odbila. Je to moralna zakrknjenost, ki le dokazuje, da mladini sploh niso zmožni priti do zavesti kake krivde. In vendar mora vsak nepristranski človek pripoznati, da je bil stavljeni pogoj nekaj samoobsebi umevnega. Mladini niti ne bi smeli čakati, da bi se jim stavljal ta pogoj. Oni sami bi bili morali ponuditi zadoščenje, ako so se hoteli pogajati s stranko, ki so jo bili opeharili. Zlasti, če jim je bilo res do sporazuma in če so tak sporazum zahtevali neki »višji interesi«.

Zato je Mestni odbor NRS dal edino pravilni odgovor, ko pravi v svojem dopisu vodstvu JDS od 24. decembra 1924:

»Ne gre pri tem niti za kako kaprico, niti za prestiž kake stranke, še manj pa za interes kake osebe.

Gre kratkomalo za načelno vprašanje, moramo li sklepati politične pogodbe s stranko, čije vodstvo je ob slični pogodbi postalo besedolomno in ki je to besedolomstvo rehabilitirala. Jasno je, da s tako stranko ne more paktirati nobena druga stranka, dokler si ona stranka sama ne zbrise madeža in ne pokaže dobre volje, da hoče popraviti storjeno krivico.

Naša javnost je pravočasno opozarjala ljubljansko vodstvo tedanje JDS na nepregledne posledice njegovega verolomnega obnašanja, naglašajoč, da pade nanje vsa krivda, ako pride

kedaj zaradi tega v nevarnost narodna-napredna Ljubljana.

Ni torej vprašanje, ki se tiče samo bivše NSS in bivše JDS, ampak je na njem interesirana vsa poštena politična javnost, ki je dejanski užaljena in ki zahteva zadoščenje.

V istem dopisu pravi Mestni odbor NRS z vsem poudarkom, da je pogoj glede satisfakcije »conditio sine qua non«, to je, da se brez izpolnitve tega pogoja sploh ne spušča v nadaljna pogajanja. S tem pa je dalo tudi vedeti, da bi bilo v slučaju dane satisfakcije o drugem pogoju, glede nosilca liste, kljub vsej odločnosti pripravljeno razgovarjati.

Kdo je torej kriv, če v Ljubljani ni prišlo do »nacionalnega bloka«? Izključno le mladinska klika, ki v svoji nadutosti in moralni izprijenosti ni marala sporazuma, ampak — diktat. Evo vam krivcev! To bodi povedano predvsem vsem vam, kar vas je še poštenih ljudi v demokratski stranki, to bodi povedano vam nacionalistom vseh strank.

Danes pa jadikujejo, da bi v Ljubljani vsled razcepljenosti naprednih glasov vtegnila zmaga SLS. Zopet vprašamo, kdo je kriv? Zopet le oni, ki postavljajo svoje lastne interese nad vse druge višje koristi.

Mladinska klika ni hotela popraviti krivice in ni hotela dati zadoščenja za storjeno krivico. To zadoščenje mora dati ob teh volitvah vsa poštena Ljubljana! Če iz tega razloga morajo voliti dr. Ravniharja vsi oni, ki so ga bili volili 18. marca 1923, ki pa so bili vsled besedolomstva mladinov ogoljufani. Zopet in zopet apeliramo na poštenjake v sami SDS, da pokažejo svojo značajnost in svojo močnost. Ni to nobeno izdajstvo napram stranki, ampak le vestna izpolnitev pogodbe od 19. februarja 1923, v kar jih je bilo obvezalo vodstvo lastne stranke. Nezvestoba bi bila le tedaj, ako bi danes slušali kaka nova navodila tega vodstva, ki jih silijo, da bi bili z njim vred nepošteni in — besedolomci. Pričakujemo, da naš apel ne bo zaman!

Ljubljanske občinske volitve.

(Iz meščanskih krogov.)

Ljubljanske občinske volitve so razpisane in komaj se bomo otresli sedanjega volilnega boja, bomo morali že prenašati ogabnosti novega. In ne dovolj tega, že obetajo nekateri listi, da bo skupščina razpuščena in da bomo volili letos še enkrat.

Vprašam: ali res nimamo drugega dela, ko da bomo večno samo volili in volili? Ali res nimamo drugega posla, ko da se bomo večno prepirali, in če naj zmaga ta ali ona stranka? Ali nimamo dosti drugega, veliko bolj pametnega dela?

Mislím, da mi prtirdi vsak pameten človek, da je ves narod večnih volitev sit in da vse hlepi po resnem in treznem gospodarskem delu.

Je sicer prav in v redu, da se že enkrat konča gerentstvo v Ljubljani in da prično upravljati Ljubljano od ljudstva izvoljeni zastopniki. Ali je pa treba, da si vsled tega privoščimo še en voliven boj? Ali mar ni mogoče, da se sporazumemo na pametni gospodarski podlagi in da omejimo volilni boj tako, da ne bomo izgubljali po nepotrebnem časa in denarja in da ne bodo strankarski boji Ljubljane še bolj razedinili, kakor je že?

Mislím, da se da to z lahkoto doseči, samo če bo pri strankah le malo dobre volje in zato bi stavljal sledeči predlog:

Dne 8. februarja se bo mišljenje Ljubljane jasno pokazalo in niti najmanj ni pričakovati, da bi dale volitve dne 18. marca kak drugačen rezultat ko volitve 8. februarja. Kaj je bolj naravno, kakor da bi vseh pet strank, ki nastopa pri sedanjih volitvah naredile sporazum in na podlagi rezultatov volitev z dne 8. febru-

arja sklenile sporazum. Ugovor, da je treba že do 8. februarja vložiti liste, ne drži, zakaj stranke se morejo obvezati, da bo toliko kandidatov in namestnikov na listi odstopilo, da bo popolnoma varovano razmerje, kakor bi ga pokazale volitve 8. februarja. In volivnega boja bi bili rešeni in denar se ne bi zapravljajal za letake in časopise kakor dosedaj.

Končno je prevladati še to. Pri ljubljanskih občinskih volitvah vendar gre za ta »veliko politiko«. Če tlakuje cesto »liberalcev« ali »klerikalec« je vendar vseeno. Glavno je, da so dobro tlakovane. Mesto Ljubljana prav nič ne rabi strankarskega boja, temveč rabi samo ljudi, ki bodo znali voditi pametno komunalno politiko. Kako urediti Ljubljano, kako pridobiti Ljubljani cenen elektriken tok, kako urediti kopališča, kako vendar enkrat rešiti vprašanje aprovizacije, to so vprašanja, ki se tičejo Ljubljane in od katerih odvisi dobrobit prebivalcev. Ta »veliko politiko« pa naj rešuje skupščina.

In če odpravimo nepotreben voliven boj, potem smo dosegli še to, da bodo mogle stranke postaviti kot kandidate le res za delo zmožne ljudi, ne pa samo one, ki imajo krepka pljuča in trdo kožo. Danes se ravno vsled volivnega boja vse polno najboljših ljudi noče več baviti s politiko in od tega trpimo vsi!

Zato proč z nepotrebnim volivnim bojem in naj zmaga vsaj enkrat dobra volja.

Vsa Ljubljana se bo oddahnila, če se bo strankarski boj zmanjšal in ljubljanske občinske volitve morajo to doseči.

Ljubljanske stranke, sporazumite se

— ali pa ne stopite pred volilce. Volitev in združb ima Ljubljana zadosti.

(Pripomba uredništva: Objavljamo članek uglednega meščana, kot smo ga prejeli. Menimo, da so njegove originalne misli vsega upoštevanja vredne in

pričakujemo, da se o njih izjavijo vsi listi. Menda vendar ne bodo gotovi listi tako malenkostni, da bi dopis ignorirali, ker je izšel v »Narodnem Dnevniku«. V tem slučaju bo pač javnost rešila vprašanje brez njih in preko njih.)

Manifestacija za „Narodno Zajednico“.

V četrtek, dne 29. t. m. se je vršil pri »Panju« za Dvorski okraj v Ljubljani volilni shod »Narodne zajednice«. Vsi prostori so bili natlačeno polni.

Po otvoritvenih besedah predsednika je govoril dr. VI. Ravnihar. Svojo politično karijero je začel pred 30 leti. Že na vročih celjskih tleh se je naučil, kaj je nacionalizem, da to ni puhla fraza, da nacionalizem obstoji v resničnem delu za narod na kulturnem, političnem in gospodarskem polju. V dunajskem parlamentu kot ljubljanski poslanec je od 1. 1911 do 1918 z resnim delom in brez slepljenja javnosti zastopal interese svojih volilcev in slovenskega naroda. Dr. Ravniharju se očita »ambicioznost«: a če bi bil on ambiciozen, bi bil ostal v SDS, ki mu je ponujala vse mogoče časti: »Grem vedno za svojimi ideali: nesebičnost in poštenost, in zato sem proti SDS!«. Kako nepoštena je SDS, je pokazala z besedolomstvom glede znane pogodbe za ljubljanski mandat!

Hočemo red v državi, hočemo parlament, ki bo delal! Hočemo pravično socialno zakonodajo, hočemo izenačenje davkov, ki so pri nas v Sloveniji večji kot v Hrvatski in še večji kot v Srbiji! Hočemo državljansko svobodo in zahtevamo, da se državnim nameščencem pragmatično zagotovi svoboda njihovega političnega prepričanja! — Kaj je takozvani »Nacionalni blok« v Sloveniji? To je SDS s par uskoki in plačanci iz drugih strank in nič drugega! To je krinka, pod katero stopa Žerjav v volilni boj!

Pravi nacionalni blok je v »Narodni zajednici« in je v »Blok u bratskega spo-

razuma«. Bratski sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci — to je edina rešitev naše države! — Govor dr. Ravniharja je izzval nepopisno navdušenje!

Za njim je govorilo še več govornikov »Narodne zajednice« in tudi »mladinski« agitator Morč je dobil besedo, ki je pozval zborovalce, zakaj korakajo napredne vrste v Ljubljani ločeno, in naj bi se združile. Takoj se je dvignil govornik »Narodne zajednice« in dokazal s številkami zadnjih občinskih volitev (»mladini« 1822, Zajednica 2917 glasov), kje je večina resnično napredne Ljubljane!

Končno še eno na »dostojnost« naših političnih nasprotnikov — SDS! Že proti koncu shoda se je nateplo v predsobo več mladinskih prvoboriteljev, ki na shode »Narodne zajednice« sistematično hodijo izzivati. S prav nedostojnim obnašanjem so ti razgrajali hoteli shod motiti — toda čuti so morali, da se v teku tega volilnega boja vsak delavec in vsak kmet obnaša dostojnejše, kakor gotov del plačane naše »inteligence«!

Shod se je nekaj pred 11. uro zvečer v redu in ob velikem navdušenju zaključil.

Po shodu pa so se razgrajali razkrinkali: zapeli so v predsobi — orjunaško koračnico, nakar so odšli. Zborovalci pa so odgovorili enodušno s himno: »Slovenec, Srb, Hrvat«. Shod se je pretvoril v sijajno manifestacijo za »Narodno zajednico«! — (Op. ur.: »Jutro zopet piše o polomiji in o 24 zborovalcih. Želimo si še mnogo takih »polomij« in se »Jutru« zahvaljujemo, da nas je pustilo »avanzirati« že na 24!)

Nasilja na Sušaku.

TOMLJENOVIC ODPELJAN. — ZUPAN ODSTAVLJEN.

Sušak, 31. januarja. Sinoči ob 20. so v Sušaku udrl v neko gostilno policijski agenti in v imenu kralja pozvali vse navzoče, da se udajo. Nato so navalili na družbo, v kateri se je nahajal tudi bivši hrvatski ban dr. Tomljenović. Dr. Tomljenovića so policijski agenti odveli iz lokala in vsako iskanje za njim

je bilo od sinoči od 20. pa do ene ure popolnoma zaman. Ni še znano, kaj se je s Tomljenovićem zgodilo. Na Sušaku vlada vsled tega veliko vznemirjenje. Razburjenje pa je tem večje, ker je bil včeraj ob 13. na brzojavni nalog velikega župana v Karlovcu odstavljen mestni načelnik.

V Negotinu zaprla policija vse dohode v mesto.

REZERVNI OFICIRJI VRAČAJO ODLIKOVANJA.

Negotin, 31. januarja. Kakor poročajo iz Negotina je policija zasedla vsa pota, ki vodijo v mesto, ker so pričakovali prihoda Nastasa Petrovića. — Mnogo re-

zervnih oficirjev je vrnilo svoja odlikovanja kralju. Vsi navajajo za to svoje dejanje tehtne razloge.

EDINA NADA — KRALJ.

Beograd, 31. januarja. V dvorno pisarno prihajajo dnevno mnogobrojna pisma in brzojavke najbolj uglednih rodoljubov, ki rote kralja, da nastopi proti nasilstvom, ki se gode vsepovsodi. Nasilja so tako velika, da jih ni mogoče dalje prenašati. Država je od teh nasilj resno ogrožena. Zadnja nada patriotov je — kralj.

LAŽI »JUTRA«.

Sobotno »Jutro« poroča, kakor da bi zemljoradniki odobraval Drogenigov in Vošnjakov korak. Trditev »Jutra« je grda neresnica in mistifikacija. Zemljoradnika nočejo o Drogeniku in Vošnjaku slišati niti besede. Če jih ni Savez še izključil, potem se je to zgodilo samo vsled tega, ker je Samostojna Kmetijska Stranka v Sloveniji popolnoma avtonomna in sprejema za člane kogar ona hoče, ravno tako pa jih tudi samo ona izključuje. Ker je SKS izključila iz svoje stranke tako Drogenigga, kakor tudi Vošnjaka, zato sta oba prenehala biti člana zemljoradniške stranke in je samo

mešanje volilcev, če si še lastita ime SKS. — Enako neresnica je vest »Jutra« glede stališča radikalne stranke do nacionalnega bloka.

Nasprotno je res, da je radikalna stranka odločno proti listi dr. Pivka in da se glede Ljubljane ni izjavila.

Gospodje, tudi laži, ki jih v zadnjem trenutku širite, se ne bodo obnesle.

RUMUNIJA SE NE BO POGAJALA Z RUSIJO.

Beograd, 31. januarja. Rumunska vlada je izdala demanti, v katerem najodločneje zanika vesti o pogajanjih Rumunije z Mosko glede Besarabije. Nato ne bo pristala nobena rumunska vlada.

BOJ ZA ŠANGAJ.

Beograd, 30. januarja. Po vesteh iz Novega Sada se stanje dr. Krafta boljša. Dr. Kraft ne sme nobenega sprejeti in se z njim razgovarjati. Zdravniki upajo, da bo čez par dni dr. Kraft izven nevarnosti.

V Ljubljani volite vsi v 5. skrinjico.

Mesto Ljubljana — 5. (zadnja) skrinjica. Lista „Narodne zajednice“ je:

Kandidat: Dr. VLADIMIR RAVNIHAR,
odvetnik v Ljubljani.

Namestnik: RUDOLF JUVAN, uradnik
v Ljubljani.

Ljubljansko-novomeško volilno okrožje — 7. skrinjica.

Nosilec liste bloka bratskega sporazuma: IVAN DERŽIČ, žel. uradnik
v Ljubljani.

OKRAJNI KANDIDATI:

Volilni okraj Črnomelj in Novo mesto:

Kandidat: Simon Meršol, inšpektor finančne kontrole v Novem mestu.

Namestnik: Ivan Luzar, tesar in posestnik v Kandiji.

Volilni okraj Kočevje:

Kandidat: Josip Ančik, lekarnar v Ribnici.

Namestnik: Viktor Medved, uradnik v pok. v Kočevju.

Volilni okraj Kranj in Kamnik:

Kandidat: Rudolf Jeglič, kamnosek in posestnik v Kranju.

Namestnik: Ivan Bračič, preglednik finančne kontrole v Trzinu.

Volilni okraj Krško.

Kandidat: Fran Vodopivec, pek. mojster in posestnik v Krškem.

Namestnik: dr. Fran Kandare, odvetnik v Krškem.

Volilni okraj Logatec:

Kandidat: Anton Šircelj, železniški uradnik v Ljubljani.

Namestnik: Jakob Loštrk, čevljar v Zireh.

Volilni okraj Ljubljana-okolica in Litija:

Kandidat: Fran Rupnik, strojevodja v pok. v Ljubljani.

Namestnik: Fran Umek, strojnik, Toplice - Zagorje.

Volilni okraj Radovljica:

Kandidat: Rudolf Juvan, uradnik v Ljubljani.

Namestnik: Jakob Bratuž, strugar na Blejski Dobravi.

Mariborsko-celjsko volilno okrožje — 14. (zadnja) skrinjica.

Nosilec liste bloka bratskega sporazuma: Dr. BOŽA MARKOVIČ, univerzitetni prof.
v Beogradu.

OKRAJNI KANDIDATI:

Volilni okraj Maribor levi in desni breg:

Kandidat: Ivan Roglič, trgovec v Mariboru.

Namestnik: Dr. Adolf Pečovnik, profesor v Mariboru.

Volilna okraja Celje - Mozirje:

Kandidat: Dragotin Gobec, podžupan v Celju.

Namestnik: Anton Majerhold, gostilničar in vojni invalid v St. Janžu ob Savinji.

Volilna okraja Laško - Brežice:

Kandidat: Pavel Dornik, rudar v Trbovljah.

Namestnik: Ivan Novak, rudar v Trbovljah.

Volilna okraja Slovenjgradec - Prevalje:

Kandidat: Dr. Fran Toplak, zasebni zdravnik v Mariboru.

Namestnik: Franjo Selinšek, železniški poduradnik v Mariboru.

Volilna okraja Šmarje - Konjice:

Kandidat: Ivan Veselak, posestnik in železničar v Seržovici.

Namestnik: Josip Berglez, posestnikov sin v Bobovem.

Volilna okraja Ptuj - Ormož:

Kandidat: Anton Blažek, podžupan v Ptuj.

Namestnik: Vinko Šerona, učitelj v Ptuj.

Ptuj.

Kandidat: Bruno Faninger, trgovec v Mariboru.

Namestnik: Fran Bračun, profesor v Mariboru.

Volilna okraja Murška Sobota -

Dolnja Lendava:

Kandidat: Josip Ribarič, profesor v Mariboru.

Namestnik: Franc Talány, gostilničar v Biserjanih št. 1.

Naši časopisi so:

»NARODNI DNEVNIK«
v Ljubljani.

»NOVA PRAVDA«
v Ljubljani.

»NAŠ DOM«
v Gornji Radgoni.

»SLOBODNE NOVINE«
v Zagrebu.

Volivna dolžnost

Volja v nedeljo, dne 8. februarja. Niti en poštenjak ne sme ostati ta dan doma. Vsi morajo na volišče, ker zmaga poštenosti, resnice in svobode mora biti sijajna. Sedanjim bogatim bodo skušali z intrigami opehariti za plod njihove volilne zmage. To nakano mora v kali zadušiti blesteča veličina zmage in zato v nedeljo vsi na volišče! Z intrigami doli enkrat za vselej. Naj živi volja naroda!

Za gospodarsko samostojnost Slovenije — proti neenakemu obdavčenju!

Za poštenost — proti korupciji in besedolomstvu!

Za resnično naprednost — proti reakciji!

Za državljansko svobodo — proti terorju!

Za odpravo stanovanjske bede in brezposelnosti!

Za bratski sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci!

Ljubljanskim volivcem!

Someščani!

Našega mladega državnega življenja šesto leto Vas kliče v tretje na volišče, da si izvolite svojega zastopnika v narodni skupščini. Zbornica, ki smo od nje pričakovali stvarnega dela na gospodarskem in prosvetnem polju ter socialne zakonodaje, se je vila v krčih večnih kriz. Država je trpela na svojem ugledu, narod je pogrešal blagostanja, ki ga je dobrohotna narava bila namenila njegovi domovini.

Tudi sedanje volitve so predvsem političnega značaja. Ljudski plebiscit naj odloči o notranji uredbi naše države, ki nosi uradni naslov kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Volja ljudstva naj pride pri volitvah do izraza in suvereni volji ljudstva, ki ima v svojem parlamentu svoje vrhovno zastopstvo in svojega predstavnika, je brezpogojno podrediti način in smernice sožitja vseh državljanov.

Srbi, Hrvati in Slovenci smo stvaritelji te države, katere edinstvenost nam je aksijom. Enake jim bodijo dolžnosti, enake pravice. V tej zavešti, ki naj potisne v stran vsako sebično misel, ne bo težko priti do sporazuma med brati. Sporazum je potem, ko smo bili morali preizkusiti toliko nesrečnih eksperimentov in okusiti toliko, proti načelom pravega demokratizma nam vsiljenih metod, edini izhod iz današnje krize. Ako nam ga te volitve ne prinesejo, se je bati, da se preprosta parlamentarna kriza razvije v težko državno krizo. Sporazum nam bodi vodilno geslo teh volitev.

Misel sporazuma izključuje vsako nasilje. Zato se z vso odločnostjo obračamo proti režimu, ki ga je uvedla samost. dem. stranka v Sloveniji. Njene teroristične metode, ki se ž njimi kot neznatna manjšina skuša vzdržati na vladi, so največja zapreka politiki sporazuma, so ovira upostavitvi reda in miru ter zakonitosti. Brez tega ni in ne more biti gospodarskega razvoja, ne kulturnega razmaha.

Zahtevamo brezpogojno poštenost v državni upravi. Neizprosnost kazni za vsakogar, ki svoj javni položaj izkorišča v sebične in samopašne namene. Obsojamo partizanstvo in korupcijo, ki sta sestri nepoštenosti. Spoštovati morajo zakone, ki so pred

njimi enaki vsi državljani brez izjeme i oni, ki jim vladajo i oni, ki jih vladajo zakoni.

Zahtevamo depolitizacijo uradništva, aktivno in pasivno. Ne koristi uradniškemu stanu in kviri ugled njegove nepristranosti med ljudstvom, ki med njim živi, ako se do skrajnosti udaja strankarskim prenapetostim; demoralizuje in ponižuje pa uradnika, ako se ga spravlja v odvisnost od trenutka režima. Kakor za vsakega državljanca, zahtevamo še posebej za uradnika, da se spoštuje svoboda njegovega prepričanja. To svobodo je zagotoviti pragmatično!

Bela Ljubljana! Vemo, kaj smo Ti dolžni kot tretji prestolici naše države. Ta tvoja lastnost zahteva posebno skrb in brigo Tvojega poslanca, ki mu mora biti na umu in na srcu, da predloži državi njene dolžnosti napram Tebi.

Bela Ljubljana! Zavedamo se, da si kulturno središče Slovencev. Prosvetno naše žarišče, univerza in druge naše kulturne institucije morajo imeti brezpogojnega zaščitnika in pospeševalca v Tvojem poslancu. Samobitnost kulture v Slovincih je izgraditi do mogočnega viška ter z nje najti pota v kulturo bratov Hrvatov in Srbov. Le tem potom dosežemo kedaj naravnim razvojem ono enotnost v naziranju in miselnosti, ki nas vede do ujedinjenja našega danes že celokupnega političnega naroda.

Bela Ljubljana! Ti si gospodarsko središče našega slovenskega ozemlja. To stališče ti hočemo in moramo ohraniti neokrnjeno. Naša trgovina, naša industrija in naša obrt, ki so se razvile samoniklo iz lastnih svojih sil iz lastne pridnosti in nadarjenosti, morajo dobiti vsestransko zaščito in pospeševanje s strani države. Ta zahteva je utemeljena tudi s stališča tisočev in tisočev delavstva, ki bi brez njega zapadlo gladi in uboštvi.

Someščani! Vsake volitve imajo svoja gesla. Evo naših v tem proglašu! Ne ponujamo Vam praznih obljub, ne laskamo nedosežnim poželjivostim. Resna volja, da Vam hočemo izpolniti, kar obljublamo in ljubezen do dela bodita Vam jamstvo, da hočemo resno vršiti svoj program, imajoč pred očmi najvišje dobro: blaginjo naroda in njegove države!

Rudolf Juvan, Dr. Vladimir Ravnihar.

Volivni sestanek Narodne Zajednice v Sp. Šiški.

V sredo, 28. t. m. se je vršil volivni sestanek »Narodne zajednice« v gostilni pri »Kolencu« na Kavškovi cesti. Sestanka se je udeležilo nad 50 somišljenikov. Navzočih pa je bilo nekaj socialnih demokratov ter par mladinskih zgagarjev, katerim se je poznalo, da so precej »mesečni«.

Predsednik šišenskega pododbora je z mirnim in navdušenim pozdravom na vse navzoče sestanek otvoril ter je v svoji znani liberalnosti obljubil vsakomur prosto besedo.

Prvi je govoril g. Rudolf Juvan. Po enournem jedrnatem in prepričevalnem govoru je žel za svoja izvajanja burno odobravanje. Za njim so govorili gg. Ambrožič, Vrankar, Curhalek, Pleničar in drugi. Predsednik je strogo pazil, da je lahko vsak govornik nemoteno govoril. Mladinske zgagarje je trdo držal v šahu tako, da se mu niso upali povedati svojega imena, kar je on brezpogojno zahteval.

Težje pa mu je bilo vzdržati parlamentarni red potem, ko je dal besedo neizogibnemu Grašiču. Ta mož je prišel na sestanek že bolj pozno — a kakor se mu je poznalo — dokaj navdušen. Grašič je bil baje malo prej v Kazini na sestanku, kjer so železničarji in poštarji ogledovali lepo in prostorno dvorano, v katero so sklicali mladini svoj štab. Na splošno zahtevo zborovalcev je Grašič »natančno« orisal zgodbo o živem srebru, katero je izkopal na ljubljanskem polju, ko je kopal krompir.

Nesrečni Grašič je s svojim pripovedovanjem povzročil mnogo smeha, dov-

tipov o živem srebru, o svincu, o ceki-nih itd. pa ni hotelo biti ne konca ne kraja — da se je ubogi Grašič izgubil pri kuhinjskih vratih v temno noč.

Ta sestanek »Narodne zajednice« je bil v Šiški do sedaj drugi in na vrsto pridejo še drugi sestanki, dan 8. februarja pa bo jasno pokazal, da je z živim srebrum, s svincem, s terorjem in z drugimi nasilnostmi mladinska klika odigrala. Poštenost bo zmagala na celi črti.

Sestanek se je izvršil prav lepo in v popolno zadovoljnost vseh navzočih. Navzoči socialni demokrati so se obnašali dostojno in korektno, možje so resni in dovtetni. Njihov govornik g. Vrankar nam je bil prav simpatičen, le nekoliko so ga motili mladinski plačanci, ki so tudi to pot pokazali svojo pomilovanja vredno »visoko« kulturo. Sestanek je zaključil g. predsednik s povdarjenimi besedami o svobodi, narodu, kraju, domovini in poštenem delu, o bratskem sporazumu ter o lepi in bogati kraljevini Jugoslaviji, v kateri je za vsakega državljanca zadosti kruha — ako nam ga bodo rezali poštenu možje. In take može si bomo izbrali dne 8. februarja. G. predsednika sklepni govor je bil burno odobran.

Tih poslalec.

**Naročajte in širite
„Narodni Dnevnik“.**

Volivna borba.

Vsi na volišče!

NI NASILJA

pravi glasilo g. dr. Žerjava. Da je temu v resnici tako, kratek primer. Pri znamenitnem anoučnem podjetju »Aloma Company« ima g. Matelič kot ustanovitelj podjetja 45 odstotkov deležev, mladini pa 55 odstotkov. Pri zadnjih volitvah so zahtevali mladini, da sme Aloma Company plakirati samo plakate mladinske stranke. Temu se je g. Matelič kot vodja podjetja uprl, ker je Aloma Company trgovsko podjetje, ki mora enako postreči vsem svojim klientom. Iz istega vzroka je zavrnil g. Matelič tudi zahtevo mladinov, da mora njim nasprotno plakate nalepiti dan kasneje. Mladini so bili vsled tega divji, sklicali so občni zbor in ker imajo večino, so g. Mateliča odslovili. G. Matelič je sedaj osnoval novo podjetje in nove table, ki jih vidite po Ljubljani so njegova last. Poštena javnost ve sedaj, koga naj podpira z naročili. — Ampak častivredno »Jutro« bo vseeno reklo, da ni nasilja. 8. februarja bodo pa zato volilci rekli, da je bilo nasilja dovolj!

KAKO BODO GLASOVALI RADIČEVCI.

Vodstvo HRSS je izdalo svojim pristajšem navodila, kako naj glasujejo pri sedanjih volitvah, v slučaju da ne bi bile škrinice HRSS postavljene. Predvsem naroča vodstvo HRSS, da se imajo vsi njeni pristajši brezpozorno udeležiti volitev. Kjer ne bi bilo škrinice HRSS, tam naj postopajo pristajši HRSS sledeče: V varaždinski županiji naj volijo vse tri liste Hrvatske Zajednice (da ne pride v skupščino dr. Krizman brez količnika). V novosadskem in subotičkem okraju, kjer vsled nasilja ni mogla HRSS postaviti svoje liste, naj glasujejo pristajši HRSS za »liste poštene uprave, sporazuma in spoštovanja svobodno izražene narodne volje. Tak je lista srbijanskih demokratov. (Davidovičevcev). — Sedaj ni treba ničesar drugega, ko da sedanji mogotci prepovedo v vseh okrajih postavitev radičevskih list in potem ne bo imel Davidovič 50, temveč najmanj 100 mandatov in bo njegova stranka prva v državi. Tedaj pa bo nacionalni blok takoj in za večno odigral. Ljudje, volite propadajočel!

NI NASILJA!

Akcijski odbor Saveza zemljoradnikov sporoča, da je bilo dne 28. januarja v modruško-riješki županiji aretiranih 25 pristajšev Saveza zemljoradnikov, med njimi tudi Milovan Velimirovič, dobrovoljec in predsednik zemljoradniške organizacije v Veljunu. — Ampak glasilo g. Žerjava pravi, da ni nasilja in kdor trdi drugače, je protidržaven element, ki ga treba zapreti, ker vlada pri nas polna svoboda.

TUDI TO VAM NE BO POMAGALO.

Gospodje pri »Jutru« so računali, da bo policija zatri »Narodni Dnevnik«. Nada se je izjalovila in zato so segli gospodje po drugem sredstvu. Pričeli so podkupljati naše raznašalce, da ne bi raznašali časopisa. Plačujejo posameznim raznašalcem do 40 Din dnevno, da oni ne bi izvrševali svoje prevzete dolžnosti. Tako je mladinom uspelo, da cela vrsta naših naročnikov ni prejela lista pravočasno ali pa sploh ne. Ukrenili smo vse potrebno, da likvidiramo tudi ta nečeden korak mladinov. Prosimo, da vzamejo naši naročniki to na znanje in da oprostite — mladinom tudi njihov najnovejši nečeden korak.

DR. ŽERJAV POGREŠA DUHOVŠČINO.

»Slovenski Narod« poroča, da je napravila odsotnost duhovščine ob priliki prihoda g. dr. Žerjava v Novo mesto skrajno slab utis in da bodo duhovniki že še občutili posledice svoje trmoglavosti. Nismo vedeli, da pogreša dr. Žerjav prisotnost duhovščine, temveč mislili smo, da bi dr. Žerjav, kot vrhovnemu poglavarju vseh antiklerikalcev prisotnost duhovščine pokvarila vse veselje, ki ga je imel, ko je mogel gledati pred seboj udano ponižne obraze onih, ki so še pred kratkim radi robatili proti nje-

mu. Neverjetno, da gotovi »naprednjaki« izgube pred ministrsko šaržo vso osebno čast.

BOJ MED RADIKALI IN SAMOSTOJNIMI DEMOKRATI V VOJVODINI.

Samostojni demokrati silno agitirajo v Vojvodini z agrarno reformo. Kmetom obljubujejo tudi ono zemljo, katera je last občin. V vsej Vojvodini imajo občine zelo veliko zemlje, skoraj vse občine pa so v rokah radikalov. Zaradi tega so pričeli radikali ljuto napadati samostojne demokrate in v mnogih krajih je prišlo med njimi do krvavega pretepa. Izgleda, da se bo manever samostojnih demokratov popolnoma ponesrečil.

PROTI NASILJU V JUŽNI SRBIJI.

Nastas Petrovič je poslal kralju brzojavko, v kateri prosi kralja, da s svojim uplivom prepreči nadaljna nasilja v Južni Srbiji. Med drugim pravi Nastas Petrovič v svoji brzojavki: Policijski organi, od velikega župana pa do orožnikov, so poteptali ustavo in zakone. Proti mirnim državljanom uporabljajo najgrša nasilja. Vseh nasilj ni mogoče omeniti, to bom storil v skupščini. Treba pa je omeniti nasilje, ki je bilo izvršeno od policije v Džakovici nad članom finančnega odbora Ahmetoviča. Policija je ponoči in brez pismenega odloka vdrla v hišo Ramisa Riza, kjer je bival poslanec Ahmetović, vlomila vrata in nato poslance odvedla. Nastas Petrovič pravi koncem svoje brzojavke, da se slična nasilja niso nikdar vršila v predvojni Srbiji.

PESNIKI-PROROKI.

»Slovenski Narod« je pričel priobčevati pesnike, ki so že sredi 19. stoletja prorokovali o svobodi Jugoslovenov. — Lepo je to, da citira »Slovenski Narod« naše pesnike. Toda še lepše bi bilo, če bi se po njihovih besedah ravnal. Naravnost skrunjenje spomina pesnikov pa je, če se sklicuje nanje »Slovenski Narod«, glasilo reakcionarcev. Naj nam pove »Slovenski Narod« samo enega slovenskega pesnika, ki je klical policojo nad tisk, naj nam navede iz slovenske književnosti le en verz, v katerem so naši pesniki proslavljali absolutizem in nasilje. Da, naši pesniki so bili proroki, ker so bili vsi brez izjeme idealisti, ker so bili vsi značaji, ki se niso nikdar in nikoli dali kupiti. Kaj bi rekli Levstik, Jurčič, Tomšič, Vilhar in drugi, če bi znali, da je slovenski tisk še v šestem letu svobodne Jugoslavije preganjan po istih prtljupatentih in istem fiskovnem zakonu ko tedaj, ko so oni ustvarjali »Slovenski Narod«!

HINAVCI!

Mladini v Mariboru so najprej dosegli, da ni mogel dobiti prof. Markovič nobenega naprednega ali nevtralnega lokala za shod. Ker pa bi bilo vendar le preneumno, da zaradi tega prof. Markovič sploh ne bi mogel imeti v Mariboru shoda, je imel v dvorani Združne Zveze. Sedaj pa kriče hinavski mladini, da je imel prof. Markovič shod v klerikalni dvorani in da je s tem pokazal, da je v zvezi s klerikalci. Oh, gospodje mladini! Kako ogabni ste!

»Nacionalni blok«.

»Orjuna« poroča, da so bile Nemcem v Apaški kotlini, ki so znani po svojem iredentizmu, obljubljene od Nacionalnega bloka znatne nacionalne koncesije, če volijo nacionalni blok. »Nova Pravda« pa dostavlja k tej vesti, da je to Nemcem obljubil v imenu nacionalnega bloka sam veliki župan dr. Pirkmajer. Obljuba, izrečena iz uradnih ust, naj bi Nemce bolj prepričala.

— Kako to? »Učiteljski Tovariš« pozivlja gotove kroge, da se ne igrajo z učiteljskimi imenovanji. Vprašamo, ali je to sploh mogoče, ko pa je na vladi stranka, za katero se g. Jelenc tako zelo peha in katero UJU tako vestno podpira. Ali pa je kljub temu ali celo ravno radi tega službena in stanovska odvisnost učiteljev vedno manjša? Razprava o tej stvari bi bila zelo koristna?

G. Mohorič je postal opozicionalec!

V »Slovenskem Narodu« je objavljen govor, ki ga je imel g. Mohorič, kandidat vlade na sestanku obrtnikov. Jasno je dokazal, da so razmere danes take, da ne more obstati niti industrijalec in še manj obrtnik. Davki so neznosni, slovenskemu obrtniku se ne pušča nobenih pravic, vse se centralizira, obrtni krediti so v Sloveniji skoraj neznani, od razredne loterije nimajo slovenski obrtniki skoraj nobenih dohodkov, skratka, razmere so nevzdržne. Nato je naredil g. Mohorič naravnost diven logičen shod. Teh razmer pa niso krivi oni, ki so skoraj pet let neprestano na vladi, temveč tega je kriva vlada Davidoviča, ki je vladala komaj tri mesece. Grozovito slabo mnenje mora torej imeti g. Mohorič o svojih novih političnih šefih, če je mnenja, da bi mogla in morala vlada Davidoviča narediti v treh mesecih več, ko njegovi šefi v petih letih! Pa še druga stvar je zanimiva. Gospod Mohorič je govoril kakor kak opozicionalec. Niti z besedico ni omenjal centralističnega programa Nacionalnega bloka, niti z besedico se ni dotaknil onega, kar je bistvo stranke, na programu katere kandidira. Zakaj je nastopil tako neodkritosrčno g. Mohorič? Ali je čutil, da je stranka, za katero nastopa, tako nesprejemljiva, da se pred ljudmi njenega programa ne sme niti omenjati? Ali je mar g. Mohorič spoznal, da je ljudstvo tako zelo sito centralizma in raznih beograjskih sikan, da je treba govoriti z ljudstvom in proti lastni stranki, če človek hoče, da ga ljudje sploh poslušajo? — Naj bo že kakor hoče! G. Mohorič se zman trudi kot kandidat vladnih strank in ravno tako zman si načeva obleko opozicionalca. Za javnost zadostuje dejstvo, da je g. Mohorič kandidat takozvanega nacionalnega bloka in zato je usoda njegove kandidature zapečaten, pa naj g. Mohorič še tako lepo predava o nalogah obrtnika in industrije.

Zopet ena blamaža vlade.

Za naše nasilnike bo kmalu veljal italijanski pregovor: ogni giorno una, namreč vsak dan ena blamaza. Sedaj je banski stol končno javno razveljavil ustave »Slobodnega Doma« po policiji. »Slovenski Narod« pravi sicer, da nima razsodba banskega stola posebne pomena, ker je bila izrečena samo vsled formalne napake policije, ki ni predložila svojega ukrepa v 24 urah sodišču v potrditev, kakor to ustava izrecno in jasno zahteva. Mnenje »Slovenskega Naroda« je naravnost klasičen primer reakcionarnosti. Policija si je hotela v nasprotju z jasnimi določili ustave prisvojiti pravico, da bi nastopala v tiskovnih zadevah kot vrhovna instanca. Kaj se to pravi, mora uvideti tudi najbolj navaden političen analfabet. Policija je eksekutiven organ vlade, ki je podrejen edinole vladi in za svoja dejanja odgovoren le njej. Z drugimi besedami se pravi to: Če bi obveljal nazor policije, potem bi mogla vlada nemoteno ustavljati in konfiscirati vse njej nepriljubljene liste, ne da bi ji bilo treba zato odgovarjati. In zaplenjeni ter ustavljeni listi se ne bi mogli pritožiti na sodnijo, temveč edinole na velikega župana oziroma na ministrstvo, torej na tistega, ki je konfiskacijo ali ustave ukazal. Vlada bi bila sebi sodnik in jasno je, da bi preganjani listi imeli samo to zadoščenje, da bi plačevali kolke za negativne rešitve. Res, lepe razmere bi zavladale in svoboda tiska bi bila za vedno pokopana. In »Slovenski Narod« odobrava tako postopanje in pravi, da je bilo postopanje policije samo malenkostna formalna napaka. Kam je padel »Slovenski Narod«, nekdanji glasnik prvoboriteljev za svobodo! Kako morete ljudje še podpirati list, ki je postal glasilo policije, organ reakcionarjev!

Šanse nacionalnega bloka vedno slabše.

Sarajevska »Večernja pošta« objavlja skoraj že ves mesec prorokovanja svojih naročnikov o izidu volitev. Dočim so bila v začetku prorokovanja za nacionalni blok precej ugodna in je večina naročnikov bila mnenja, da prejme nacionalni blok preko 100 mandatov, da, nekateri so mu prorokovali celo 170 do 180 man-

datov. V zadnjem času pa se je slika popolnoma obrnila in večinoma prorokujejo vsi, da bo nacionalni blok prejel manj ko 100 mandatov in sicer od 80 do 90. Ni težko uganiti kaj je vzrok, da so ljudje pričeli slabše misliti o izgledih nacionalnega bloka. Nasilja so ljudi iztreznila in nacionalni blok je svoje simpatije zaigral. Osmi februar bo to jasno pokazal.

Primorci v Sloveniji — nadležni tuji.

V borni vasi Papeži je služboval kot učitelj primorski begunec Vončina. Nekeč si je drznil imeti v gostilni drugo mnenje ko orožnik in posledica tega je bila ovadba, da je Vončina protidržaven element. Šef prosvetnega oddelka dr. Pestotnik je seveda kot svobodnomiselni človek takoj na ovadbo reagiral in ko so se vmešali v stvar še drugi »svobodomiselci«, je prejel učitelj Vončina sledeč odlok:

Radi ozirov javne varnosti odrejam, da kot nadležni tujec takoj zapustite območje kraljevine SHS ter se podate v Julijsko Benečijo. Vsako bivanje na teritoriju kraljevine SHS vam je prepovedano. Uradno je dokazano, da ste hujskali zoper obstoječi državni red in s tem gojili mrznjo do države in med posameznimi plemeni SHS. Opozarjam vas, da se morate takoj izseliti in vaše odpotovanje prijaviti, drugače vas bom dal eskortirati s silo in zandarmerijsko asistenco. — Dr. Logar, okrajni glavar.

Torej Primorci so po mnenju sedanjih mogotcev — nadležni tuji v Jugoslaviji, katerim se prepoveduje vsako bivanje v Jugoslaviji!

Kdor od Primorcev je pozabil na svojo čast, ta naj voli Nacionalni blok, ki z orožniki podi primorske begunce v Julijsko Benečijo!

Tudi ta manever ne bo uspel!

Kakor smo že včeraj poročali, je razpisal veliki župan občinske volitve na dan 18. marca. Kandidatne liste morajo biti vložene do 8. februarja.

Kacun vladnih gospodov, ki so ta odlok ukazali, je jase. Ker so vse stranke z volinim delom zaposlene preko glave, upajo samostojni demokrati, da bodo edino oni mogli vložiti pravčasno kandidatne liste, ker imajo dovolj denarja, da ga naravnost trajo za strankarski aparat in ker volino delo opravlja zanje itak vladni aparat.

Ampak kakor vedno, tako se bodo tudi sedaj urezali gospodje mladini. Ne boji se ljudstvo nasilja, kadar brani svoje državljanske pravice in še manj se bo ustrahilo sikan. In zato bo ljudstvo nadaljevalo delo in vztrajalo v boju, pa čeprav bo zahteval boj še neprimerno večjih žrtev ko dosedaj. In zato bodo liste pravočasno vložene, pa če bi morali posamezniki delati tudi noč in dan. Delo bo storjeno in vse sikan, vse nasilnosti režima ne bodo imele drugega uspeha ko da bodo povečale odpor ljudstva.

— Koračnice Narodnega Bloka je objavila »Samouprava«, osebno glasilo g. ministra na razpoloženju, dr. Zupanica. Verzi koračnice so divni in za časa oca Marka Poniša tako elegantno slabih verzov še niso poznali. Prepričani smo, da tudi nikdar več niti primeroma tako slabih ne doživimo in zato naj bosta v večer spomin zabeležena vsaj dva, najbolj markantna verza tega divnega pogrebne marša.

Mi vsi kmetje, mi vsi kmetje hajdimo. na volišče, na volišče koračimo!

Ali bi bilo divno gledati, ko hajdijo gospodje Žerjav, Zupančič, Sajovic itd. in koračijo na volišče — vsi ti kmetje.

— Nova afera na vidiku. Iz Beograda se poroča, da je zopet nova velika afera na vidiku. Gre za osnivanje velike tovarne orožja. V afero so vmešane znane osebe, brez katerih se itak ne izvrši nobena afera. Kandidatura radikalna Zivkovića je v zvezi s to afero.

Vsi v boj, proti nasilju!

Dnevne vesti.

SHOD »NARODNE ZAJEDNICE«

se je vršil za St. Jakobski okraj v Ljubljani včeraj 30. t. m. pri »Lozarju«. Vsled laži mladinskega tiska moramo konstatirati prav posebno, da je bil ta shod Zajednice manifestacija za njen program in da je bil prostran zborovalni salon do zadnjega kotička napolnjen.

Kot prvi govornik je g. Juvan plediral za resnično demokracijo v naši državi. Zahtevamo parlamentarizem! Zahtevamo čimprejšnjo ureditev naših socialnih potreb, hočemo rešitev stanovanjskega vprašanja!

Ko je g. Juvan končal svoj govor, je baš prispel v zborovalno dvorano dr. Ravnihar. Pozdravil ga je vihar navdušenja! Dr. Ravnihar je dokazal, da je nastop »Narodne Zajednice« v teh volitvah vseskozi utemeljen: nastopamo proti SDS, ker nastopamo proti korupciji, proti nasilju, proti kratenju državljskih svoboščin! Kdo je ustvaril med Slovenci in Hrvati orijentacijo na levo? To je režim nasilja in partizanstva, ki negira pravi bratski sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci! Zahtevamo poštenost, one, ko onečajo naše geslo, moramo enkrat za vselej odstraniti iz političnega življenja!

Kot naslednji govornik je g. Rupnik izjavil, da se danes pojedinci proglašajo za državo, ker so si patentirali državotvornost. Zato proglašajo za protidržavne elemente vse one politične skupine, ki ne trobijo v njihov partizanski rog, da s tem opravičijo svojo nasilno politiko! Mi kot pravi patrioti ne razumemo državotvornosti tako, da bi si polnili svoje žepce, mi smo pripravljeni dati svoje življenje za našo državo!

Shod se je zaključil ob velikem navdušenju. Zajednica zmaguje!

— Pozicije g. Puclja rastejo. To se jasno vidi iz ljutih napadov v mladinskih listih. Zlasti besna je na g. Puclja Zupaničeva »Samouprava«. Malo čudno, da je tako divji na g. Puclja ravno organ g. Zupaniča, ko pa ni še tako dolgo od tega, ko je g. Zupanič prav resno premišljeval, če ne bi vstopil v Samostojno Kmetijsko stranko. In bogve, če se to tudi ne bi zgodilo, če bi pokazala Samostojna Kmetijska stranka le malo dobre volje, da bi g. Zupaniča tudi sprejela. Zato gospodje ne delajte se ogorčene, ker javnost ve, da je vse vaše ogorčenje ali čisto nepristno ali pa za vas

le malo častno. Mislimo, da nas gospodje razumejo.

— Nalepljanje raznih reklam in ohlicev na javnih prostorih. V zadnjem času se je razpasla navada, da razna društva, kakor tudi privatne osebe nalepljajo in izvešajo na javnih prostorih ljubljanskega mesta reklame za prireditve itd., ne da bi imele za to potrebno dovoljenje pristojne oblasti. V prihodnje se bo proti vsakomur, ki bi razvijal reklamo na kakršnikoli način brez dovoljenja mestnega magistrata kar najstrožje postopalo po predpisih cestno-policijskega reda.

— Srečni volilci. Avtotipijo, krasno umetniško sliko g. dr. Zupaniča dobe vsi volilci. Dobro je, da ostanejo propali kandidati v neizbrisnem spominu.

— Zanimiva statistika iz bojev z odmetniki v letu 1924. V Južni Srbiji je bilo 1. marca, ko so se pričele energične akcije proti odmetnikom, 1500 ocenjenih odmetnikov, 650 neocenjenih in 300 do 400 vojnih beguncev. V boju je bilo ubitih okoli 100, ujetih je bilo 40, udalo se je 200 odmetnikov in 200 vojnih beguncev. Število zločinov je zelo padlo. Dočim je bilo 1. 1920 ugrabljenih še 40.000 glav živine, je padlo to število leta 1924 na 1000 in še ta je bila večina roparjem odvzeta. Izgube vojske in orožnikov v teh bojih niso bile majhne. V bojih je padlo 20 orožnikov, en oficir in 15 vojakov. Ker je Ahmed Zoga proti odmetnikom, so oni izgubili svoje dosedanje pribežališče — Albanijo. Upati je zato, da bo odmetništvo in kačastvo v doglednem času likvidirano.

— Čaruga ni pomiloščen. Sodni stol v Osijeku je dobil obvestilo, da je prošnja Čaruge za pomilostitev odbita, dočim so njegovi prijatelji pomiloščeni. Krvnik, ki bi moral izvršiti usmrtno Čaruge, pa noče izvršiti usmrtnice, dokler ne sprejme plačila za usmrtnice Pajanke. Ker osiješko sodišče nima nobenega kredita, da bi moglo izplačati krvnika, zato je usmrtnice Čaruge odložena.

— Rep na Dolenjskem. Zandarmerijska stanica Stopiče je prejela ovadbo, da je bil dne 10. t. m. okrog 16. ure železniški upokojenec Rihard Trdy na Karlovski državni cesti v bližini Straže-Gorjanci od dveh neznanih storilcev ustavljen in oropan listnice z vsebino 414 Din. Trdy pravi, da je bil tako prestrašen, da napadalcev ne more natančno opisati.

— Vlom in tatvina denarja in draguljev na Reki. Ljubljanska policija je prejela dopis italijanskega generalnega konzulata, glasom katerega je bilo dne 14. t. m. vlomljeno v urad tovarne za praženje kave na Reki ter iz blagajne odnešeno sledeče: 550 lir v bankovcih, 450 lir v niklu, 14 avstrijskih cekinov po 10 K, 1 zlata ura-zapestnica, 1 stara zlata ura, 1 broša s 53 briljanti, vdelenih v platini, 1 par uhanov iz platine z velikim safirom in 16 briljanti, 1 kravatna igla s podobno razprostrti orlovih krempljev, ki drže velik dijamant, 1 zlata ženska zapestna ura s 4 briljanti, obrobjenimi s krono rdečih rubinov in 1 zlata ženska ura z dvojnimi pokrovom. Skupna vrednost ukradenih pred-

metov znaša 90.000 lir. — Pred nakupom se svaril

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.

dne 30. januarja.

Vrednote.

2½% drž. renta za voj. škodo den. 125, blgo 128; 7% invest. pos. iz l. 1921 den. 65; Celjska pos. den. 210, blgo 214; Lj. kred. bka den. 127; Merk. bka den. 124, blgo 126; I. hrv. šted. den. 898, blgo 902; Slavonska bka den. 80; Strojne tov. in livarne den. 130, blgo 147; Trboveljska prem. dr. den. 408; Združene papirnice den. 100; Split. cement portland den. 1385; 4½% kom. zad. dež. bke den. 90.

Produkti.

Trami monte 3/3, 3/4, 4/4, 4/5, 8/6, 5/7, 6/7, 6/8, 7/9, 8/10, 6/11, fko nakl. post. blgo 350; madrieri od 4—10 m, fko meja den. 710, blgo 750; remeljni po naročilu, od 4 do 7 m, fko meja blgo 650; hrastovi žel. pragi. 250×25×15, fko meja, trans. blgo 38; bukova drva, 1 m dolž, jes. seč, fko nakl. post., kol. 3 vag., den. 20, blgo 21, zaklj. 20; pšenica dom., fko Lj. den. 475; otrobi pšenični, fko Postojna blgo 240; koruza nova, dobava febr., fko Postojna, trans., kol. 5 vag., den. 275, blgo 280, zaklj. 275; koruza nova, dobava marec, fko Postojna, trans., blgo 290; koruza nova, dobava april, fko Postojna, trans. blgo 300; oves srbski, par. Lj. blgo 330; oves bački, fko Lj. blgo 370; zelje, kisló, v sodčkih 50 kg, fko Lj. blgo 225; zelje, kisló, v sodčkih 100 kg, fko Lj. blgo 212.50; krompir, bel, fko dolenska post. blgo 155.

BORZE.

Zagreb. Lire 254.70—257.70, London 293.25 Berlin 1.2350, Rim 21.57, London 24.8250, Newyork 4518.10, Pariz 28.01, Praga 15.4250, Dunaj 0.0073, Bukarešta 2.70, Sofija 3.7725.

Curih. Beograd 8.45, Budimpešta 0.0072, Berlin 1.2350 Rim 21.57, London 24.8250, Newyork 512.10, Pariz 28.01, Praga 15.4250, Dunaj 0.0073, Bukarešta 2.70, Sofija 3.7725.

To in ono.

Paderevski pri papežu. Te dni je priredil slavni poljski pianist velik koncert v Rimu. Koncerta so se udeležili najodličnejši krogi in koncert je v vsakem oziru sijajno uspel. Po koncertu je bil Paderevski sprejet tudi od papeža v avdienci. Papež je izrekel klavirskemu virtuozu svoje obžalovanje, ker ni mogel priti h koncertu. Dejal je: »Ko sem bil nuncij v Varšavi, tedaj ste se Vi pečali samo s politiko in nisem Vas urogl slišati. Sedaj, ko ste prišli Vi v Rim, pa sem jaz papež, da ne morem h

koncertu.« Paderevski je nato zaprosil papeža za dovoljenje, da mu zaigra na svojem klavirju. Prinesli so nato Paderevskijev klavir v Vatikan in Paderevski je priredil koncert, katerega se je udeležilo poleg papeža samo par najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov.

Narobe junak. Po dolgotrajnih debatah je končno francoski parlament sprejel amnestijski zakon. Tedaj je prišel k županu v Pins bled in razmršen mož in se mu predstavil kot vojak Camille Defaye, ki je dne 22. junija 1917 dezertiral od svojega polka. Po proglasitvi amnestije je postal prost in sedaj prosi župana, da mu izda njegove dokumente. Ko so ga vprašali, kje da je živel vseh teh sedem let, je dejal, da je bil ves čas pri svoji materi, v neki mali sobici. Vsi v kraju so ga poznali in bil bi izgubljen, če bi se samo enkrat pokazal. Vseh sedem let ni niti enkrat glasno govoril in niti enkrat ni pogledal skozi okno. Tako je Defaye pravzaprav svojo kazen že odsedel, samo da je bil neprimerno strožje zaprt, ko vsak drug kaznjeneec. Kajti kaznjenci smejo med seboj govoriti, se gibljejo na prostem, žive v družbi in vedo končno, kdaj se njihova kazen konča, dočim je bil Defaye v vsakem oziru na slabšem. Bil je v resnici pravi junak figarije.

Za kratek čas.

Po cesti je »dirkal« mlad dečko tako urnih krakov, da se je zaletel v staro damo. »Za božjo voljo«, je zaklicala dama, »kam pa »dirkaš« tako naglo?« »Domov«, je hropel malček, »mati mi jih bo »namazala« po zadnjem delu.« »Kaj, ali se ti tako mudi za kazen?« »To pač ne; toda ako pridem pozneje, bo oče doma in potem jih dobim od njega.«

»Zakaj pa tvoj oče tako grdo gleda?« »Na potu v cerkev mu je padlo nekaj v oko in zato med pridigo ni mogel spati.«

Mlinarjeva sta bila mlad zakonski par ter sta živela v slogi in sreči. Neko jutro pride Mlinarica z objokanim obrazom k zajtrku. Mladi zakonski mož je hotel izvedeti, kaj je vzrok njenih solz. »Tonček«, je zahtela žena, »če se mi še enkrat sanja, da si poljuboval drugo, ne govorim nikdar več s teboj.«

Oče (proti svojemu lahkoživemu sinu): »Ti si mi pravi Don Juan. Ze dve dami si onesrečil s flirtovanjem.« »Toda koliko sem jih osrečil, tega ne poveš.«

»Ne razumem na kak način se ti posreči, da dobiš od svojega moža vedno denar.« »To je popolnoma enostavno: Rečem mu, da ga bom zapustila ter se vrnila k svoji materi in takoj mi da denar za potovanje.«

Družina govori o preskrbi najstarejše hčere. »Čakam pač, oče«, meni stara lilija, »da pride pravi.«

Mati ji pade v besedo: »Nes pametni otrok, kar zagrabi. Mari misliš, da sem jaz čakala?«

Gospa Brzobogata sedi pred portretistom. Po naporni seji odloži slikar čopič. »Tako, milostljiva, izvolite se za trenutek odpočiti, sedaj bom slikal ozadje.« — Gospa Brzobogata vstane: »Potem se moram pač obrniti, gospod profesor?«

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Zeleznikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a

znanka
Gritzner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana blizu Prešernovega
spomenika
Pouk v vseh učen. Vredna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telefon 913 Na malo

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Mestni trg štev. 6

ker ima že nad

10,000.000— Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodneje.

... Posojila daje le proti popolni varnosti na vknjižbo in poroštvo. ...

Prispevajte in agitirajte za
Tiskovni sklad
„Narodn. Dnevnika“!

Oglas

v „Narodnem Dnevniku“
so imeli vedno
uspeh.

Uprava „Narodnega Dnevnika“ sprejme
več raznašalcev

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priporoča potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,
modno blago, pletenine, žepne robce, ščetke, sukanec, toaletno blago.
Telefon 913

V plombiranih vrečah
po 50 kg
razpošilja najceneje

la angl. kovaški premog

la angleški koks

la angleški premog

tegovina s kurivom

DOM - ČEBIN, Ljubljana

Wolfova ulica štev. 1/1.

Skladišče: Metelkova 19.

DOBAVLJA: vse domače premoge,
drva in oglje najugodneje.

Na drobno. Na veliko.

Jack London:

(1.)

Burni doživljaji.

Roman južnega morja.

I. poglavje.

Nekaj bo treba storiti.

Beli mož je bil zelo bolan. Jaha! je, sedeč na hrbtu črnopoltega in kodrolasega divjaka, čegar uhlji so bili prebodeni in tako razvlečeni, da je bilo eno uho raztrgano, dočim je v drugem tičal kos okroglega, izrezljanega lesa v premeru treh palcev. Raztrgano uho je bilo preluknjano še enkrat, toda to pot ne iz častiželjnosti; kajti v odprtini je tičala le kratka, glinasta pipa. Ta človek — konj je bil umazan, masten in skoro nag; le okrog pasa je nosil ozek in umazan kos blaga. Beli mož se ga je držal krepko, krčevito. Včasih mu je klonila glava od slabosti in se naslonila na kuštravo glavo nosača. Pa je zopet dvignil glavo in gledal z očmi, ki so se mu bledle od slabosti, kokosove palme, ki so trepetale in se vpogibale v vročem, migotajočem ovzdušju. Obleden je bil v tenko srajco in kos bombaževine, ki jo je imel ovito okrog pasu in mu je visela navzdol do kolen. Na glavi je imel obrabljen klobuk, znan v trgovini pod imenom Boden - Powell. Dalje je imel krog pasu pripet usnjat pas, za katerim je bila zataknjena avtomatična pištola velikega kalibra in par ostro nabitih, za naglo menjavanje pripravnih škatljic s patronami.

Za njima je stopal štirinajst ali petnajstleten črnce, ki je nosil steklenice z zdravili, vedro z gorko vodo in razne druge bolniške potrebščine. Vsi so izstopili skozi mala, iz dračja napravljena vrata zadnjega dvorišča ter se napotili po vijugasti poti med nanovo zasajenimi kokosovimi palmami, ki niso še dajale nikake sence. V zraku ni bilo niti najmanjšega piša in pregreto, negibno ovzdušje je izdihavalo kužne kali. Odondod, kamor so bili namenjeni, je bilo slišati divje kričanje, kakor vpitje prokletih duš in mučnikov. Pred njimi se je pojavila dolga nizka zgradba, ki je imela stene iz trave in streho iz ruš. Omenjeni hrup je prihajal iz tega poslopja. Vpitje in kričanje je deloma oznanjevalo očito žalost, deloma pa je brez dvoma izražalo neznosne bolečine. Ko se je beli mož približal, je zaslišal tiho, neprekinjeno ihtenje in vzdihovanje. Pri misli, da mora vstopiti, se je za hip zdrznil in nekaj časa je mislil, da mora omedleti. Saj je najstrahotnejša bolezen Salamoskih otokov, griža, razsajala na plantaži Berande in on se je popolnoma sam moral boriti z njo. Vrhu tega pa je bolezen mučila tudi njega samega.

Se vedno sedeč na hrbtu črnca, se je globoko sklonil in se prerinil tiho skozi nizki vhod. Nato je vzel dečku, ki mu je sledil, malo steklenico ter se nadihal močnega amonijaka, da bi za preizkušnjo, ki ga je čakala, okrepil svoje živce. Potem pa je kričnil: »Tihol!« Vpitje je zamrlo. Vzdolž celega poslopja so bila postavljena iz surovih desk zgrajena in s katranom nadrgnjena ležišča v širjavi čestih čevljev. En čevljev široka pot je vodila ob tem ležišču. Okrog dvajset črncev je ležalo bok ob boku tesno drug poleg drugega na tej vzvišeni plošči. Na prvi pogled je bilo jasno, da stoje ti ljudje na zelo nizki stopinji človečanstva. Bili so ljudožrci. Njihova obličja so bila nesimetrična, živalska in njihova trupla so bila grda in bolj podobna opicam kot ljudem. V nosovih so imeli okrogle kose želvovine in iz nosnih kosti, ki so bile tudi prevrtane, so jim moleli drobci koral, nabrani na močne žice. Tudi ušesa so imeli preluknjana in zkomoljena in v odprtinah so tičale palčice, šibice, pipe in najrazličnejši barbarski okraski. Njih obrazi in telesa so bila tetovirana in razbrazdana sebi oblaič, celo običajnih pasov okrog ledij ni bilo opaziti; toda naramnice iz školjk, zavrtnice iz koral in usnjate pasove, za katere so bili zataknjeni noži brez nožnic, so bili obdržali. Njihova telesa so bila pokrita s strašnimi ranami. Celi oblaki muh so brenčali naokrog, posedali in letali v rojih semtertje.

Beli mož je korakal vzdolž njihove vrste in podal vsakemu primerno zdravilo. Nekaterim je dal chlorodyna. Napeti je moral vso svojo voljo, da se je spomnil, kateri izmed njih prenesejo ipocacuanu in kateri bi bili vsled svoje telesne slabosti nezmožni obdržati to močno zdravilo v sebi. Enega moža, ki je ležal mrtev na ležišču, je velel odnesti. Govoril je z ostrim in odločnim glasom moža, ki ni vaju delati nesmiselne stvari; zdravi možje, ki so ga poslušali, so ga gledali hudobno in zlohotno. Eden izmed njih je zgrabil mrtveca za nogo in pri tem nekaj zamrmral v globini svojih prsi. Belokozec mu je takoj odgovoril z odločno besedo in dejanjem. Dasi mu je vsak napor povzročal bolečine, se je njegova roka izprožila in udarila črnca s hrptom po ustih.

— Kaj je to, Angara — je zakričal — čemu govorite? Če ne boste molčali, vam iztrgam drob!

Z avtomatično naglico divje zveri se je črnce skrčil, da bi planil nanj. V njegovih očeh se je pojavil srd divje živali. Ko pa je videl, da je belčeva roka zgrabila pištolo za pasom, se ga ni upal naskočiti. Mišice njegovega napetega telesa so splahnile in črnce se je sklonil k mrtvecu ter ga pomagal odnesti. Sedaj ni več mrmral.

* Zdravilo zoper kolero.

— Svinjel je siknil beli mož skozi stisnjeno zobe, misleč s tem celo pleme salamoskih otokanov.

Zelo je bil bolan, ta beli mož, prav tako bolan, kakor ti črnce, ki so brez moči ležali krog njega in ki jim je pomagal. Kadarkoli je vstopil v te mesnice, polno tvorov in gnojnih ran, ni nikdar vedel, ali bo mogel dokončati svoj obhod. To pa je vedel gotovo, da bi planili nadenj vsi oni, ki bi bili še pri močeh, kakor besni volkovi, ako bi kdaj omedlel sredi teh črncev.

Malo dalje v isti vrsti, je neki mož umiral. Belec je ukazal, da ga morajo takoj, ko izdihne, odstraniti. Črna glava se je prikazala pri vходу poslopja in je rekla:

— Stirje ljudje biti zelo bolni.*

Novi bolniki, ki so pa še imeli toliko moči, da so stali na nogah, so se zbrali okrog njega. Beli mož si je izbral najslabšega ter ga je namestil tam, kjer je ostal prostor po odnešenem mrtvecu. Drugemu najslabšemu je naročil, naj počaka, dokler ne bo izpraznjeno mesto moža, ki je umiral. Nato je še ukazal enemu izmed zdravih ljudi, naj pripelje tolpo črncev, ki je delala na polju, in naj ž njimi zgradi prizidek k bolnici. Nadaljeval je svoje pot, delil zdravila ter s šaljivimi nagovori v beche-de-mer-angleščini skušal razvedriti trpin. Včasih je zaslišal iz oddaljenega kota grozno jadikovanje. Ko je prišel tja, je opazil, da je stokal neki deček, ki pa ni bil bolan. Beli mož se je takoj razlogotil.

— Zakaj tu neprestano kričati? je vprašal.

— Oni mož je moj brat, — se je glasil odgovor. Oni mož kmalu, kmalu umreti. —

— Če toliko vpije, potem oni mož, tvoj brat, zelo kmalu umreti — je nadaljeval belec z grozečim glasom. — Zelo se jeziti na Tebe. Zakaj pa tako kričati, kaj? S tem, bedak, storiti, da oni mož, tvoj brat, umreti zelo kmalu. Ti nehati vpiti, veš? Če ne nehati vpiti, jaz tebi pokazati kmalu! —

Zagrozil je plakajočemu črncu s pestjo in ta se je skrčil, gledaje ga s hudobnimi očmi.

— Sedaj mi ne zini več — je nadaljeval beli malo mirneje. — Da se mi ne oglasiš. Bodeš od oni mož odganjati muhe. Preveč mnogo muh tam. Prinesti vode in umiti oni mož tvoj brat; lepo ga umiti, ker to biti tvoj brat. Skočil — je kričnil končno divje in njegova volja je sprožila v nizkih možganih črnca gonilno silo. Poskočil je in pričel odganjati zoperne roje muh.

(Dalje prib.)

* Običajni jezik med črnci in belci je nekakšna pokvarjena angleščina, tako zv. beche-de-mer. Kolikor je možno, bomo posebnost te govorice označili tudi v prevodu.

Gospodarska pisarna

družba z o. z.

Ljubljana, Wolfova ulica štev. 111

Je oblastveno koncesijonirana in od deželnega kot trgovskega sodišča v trgovski register vpisana tvrdka.

Registrirana v sledečih jezikih:

V slovenskem in srbohrvatskem jeziku:

GOSPODARSKA PISARNA, družba z o. z.
V LJUBLJANI.

V nemškem jeziku:

WIRTSCHAFTSBUREAU, Gesellschaft m. b. H.

V italijanskem jeziku:

UFFICIO ECONOMICO, società c. g. l.

V francoskem jeziku:

BUREAU COMMERCIAL, a. g. l.

V angleškem jeziku:

ECONOMIC OFFICE, Lt. d.

V češkem jeziku:

HOSPODARSKA KANCELAR, spol. z. r. o.

V esperantskem jeziku:

EKONOMIA KANCELARIO, societo k. l. g.

Namen Gospodarske pisarne, družbe z o. z. v Ljubljani je, da:

1. posreduje posojila, poravnave, konvertiranje dolgov in financiranja podjetij;
2. upeljuje in revidira knjigovodstva, revidira in sestavlja bilance po lastnih strokovnjakih;
3. prevzema cenitve in oddaja dotična mnenja po lastnih strokovnjakih;
4. shranjuje dokumente, kavelje, vrednostne papirje in dragocenosti;

5. posreduje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin v tuzemstvu in v inozemstvu ter ureja dotične oblastvene formalnosti;

6. opravlja inkaso faktur, izvršuje opomine in vnovčuje terjatve s cediranjem;

7. daje trgovske informacije;

8. opravlja trgovsko agenturo in komisij-sko trgovino;

9. nakupuje in prodaja avtorske pravice in patente;

10. kupuje in prodaja potrebščine za kmetijstvo, obrt in industrijo na debelo in na drobno — tudi eksport in import;

11. revidira tovarne liste;

12. posreduje in izvršuje vsakovrstne reklame;

13. izdaja gospodarske in reklamne publikacije;

14. prepisuje in razmnožuje spise, cirkularje itd.;

15. prevaja spise v razne jezike in

16. daje gospodarske nasvete.

Gospodarska pisarna, družba z o. z. v Ljubljani ima več izbornih sotrudnikov-strokovnjakov ter korespondira v vseh zgoraj navedenih jezikih.

Obračajte se v vseh zgoraj od 1. do 16. označenih gospodarskih zadevah na Gospodarsko pisarno, družbo z o. z. Za pismen odgovor je priložiti 5 Din, lahko tudi v znakah.

Poslovalnica Gospodarske pisarne, družbe z o. z. je v Ljubljani, WOLFOVA ULICA št. 1/II. Poslovne ure za stranke so vsak delavnik od 9. do 1. ure in popoldne od 3. do 6. ure.

☛ Telefon 213. ☛

Oblastveno konces. in v trgovskem registru vpisana
GOSPODARSKA PISARNA

družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica, posreduje vsakovrstna posojila in financiranje podjetij. Kdor hoče varno in dobičkonosno naložiti denar, naj javi: kolik znesek in kdaj, proti kolikim obrestim in event. soudeležbi ter za koliko časa žele naložiti. — Kdor potrebuje posojila, podjetja, ki potrebujejo financiranja, naj javijo: koliko posojila in čemu ga potrebujejo; za koliko časa in ali žele posojilo ali soudeležbo; natančen opis podjetja (ekspozice) in premoženjskih razmer ter kakšno varnost nudijo za posojila. V pošteve pridejo samo prošilci, ki morejo dati popolno varnost za posojilo, ozir. soudeležbo. Diskrecija zajamčena.

INOZEMSKI KAPITAL

za industrije, veleposresta in obične po zmeri obrestni meri na večletno amortizacijo posreduje **GOSPODARSKA PISARNA**, družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II. — Dajo se le zneski od 2.000.000 dinarjev višje.

ODDA SE ZA ENO ALI VEČ LET

600.000.— DIN

skupno ali v delnih zneskih proti prvovrstni intabulaciji ali bančni garanciji. — Ponudbe sprejema Gospodarska pisarna, družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II.

☛ KUPIMO skupno ali pa v delnih partijah ☛
350.000 BUKOVH PRAGOV

180/18,12 cm za oazkotirno železnico. Dobavni rok od septembra 1925 do konca leta 1926. Plačljivo v Ljubljani proti duplikatu voznega lista. — Ponudbe z navedbo cene franko Postojna na **GOSPODARSKO PISARNO**, družbo z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1/II.

Oblastveno konces. in v trgovskem registru vpisana
GOSPODARSKA PISARNA

družba z o. z. v LJUBLJANI, Wolfova ulica 1/II., POSREDUJE nakup in prodajo ter zamenjavo hiš, veleposrestev, posestev, industrijskih in drugih podjetij.

☛ V vseh GOSPODARSKIH ZADEVAH ☛
se zaupljivo obračajte na
GOSPODARSKO PISARNO

družbo z o. z. v LJUBLJANI, Wolfova ulica 1/II. Pismenim vprašanjem je priložiti za odgovor 5 Din, lahko tudi v znakah. — Poslovne ure za stranke vsak delavnik od 9. do 1. ure in popoldne od 3. do 6. ure. Telefon int. 213.